

Alkol Bağımlılığında Davranışsal Aile Modeli Yaklaşımı ile Nüks Sürecinin Araştırılması

Pektaş Ö., Mırsal H., Kalyoncu A., Yalnız Ö., Ünlü M., Beyazyürek M.
Balıklı Rum Hast., Anatolia Klinikleri, İstanbul

Amaç: Alkol bağımlılığında değerlendirme, tanı ve müdahale aşamalarında çok değişik aile yaklaşımları olabilir. Aile yaklaşımlarından biri de davranışsal modeldir. Bu modelin esası öğrenme kuramlarına dayanmaktadır. Bu çalışmada nüks süreci davranışsal aile modelinin özelliklerine göre araştırılması amaçlanmıştır.

Yöntem ve Bulgular: Çalışmaya kliniğimizin tedavi programını tamamladıktan sonra nüks eden 40 evli, eşi ile birlikte yaşayan erkek alkol bağımlısı alınmıştır. Kontrol grubunu da bir kez hastaneye yattıktan sonra nüks etmeyen 40 evli eşi ile birlikte yaşayan erkek alkol bağımlısı oluşturmuştur. Araştırmada sosyodemografik ve klinik özellikleri değerlendiren yarı yapılandırılmış klinik görüşme formu ile eşlerin sosyodemografik özelliklerini ve “içme davranışını” tedavi öncesi, tedavi sonrası ve nüks grubu için nüks sonrası nasıl gördüklerini, bu süreçlere nasıl tepki verdiklerini değerlendiren yarı yapılandırılmış görüşme formları kullanılmıştır. Eşlerin “tutumları” “içmeyi ve/veya içmemeyi-ayıklığı pekiştirme, bağımlıyı alkol etkisinin olumsuz sonuçlarından ve/veya içmemeyi-ayıklığı koruma ve içme davranışını cezalandırma ve/veya ayıklığı kabul etmeme” olarak gruplandırılmış ve istatistiki işlemler bu ayırım üzerinden SPSS paket programında yapılmıştır. Tedavi öncesi “eş tutumları” açısından iki grup arasında anlamlı istatistiki farklılık yoktur ($\chi^2=3,05$; $df=3$; $p>0,05$). Tedavi sonrası veriler arasında yapılan değerlendirmede ise anlamlı istatistiki farklılık vardır ($\chi^2=86,0$; $df=3$; $p=0$). Nüks eden grupta tedavi sonrası eşlerin tutumlarında belirgin olarak “ayıklığı kabul etmeme” özellikleri görülmüştür.

Sonuç: Dar kapsamlı olarak yapılan bu çalışmada davranışsal aile modelinin ilkeleri ile yapılan değerlendirmelerde alkol içme dönemindeki eş tutumları ne olursa olsun hastane tedavisi sonrasındaki eş tutumlarının değiştiğini ve bu değişikliğin bağımlının nüks etme sürecinde etkili olduğunu düşündürmektedir. “Ayıklığı” kabul etmeme “tutumu” nüks sürecini hızlandırıyor görünmektedir.

Kaynaklar :

1. Steinglass P: Family Therapy : Alcoholism. . In Textbook of Substance Abuse Treatment. Eds. Marc Galanter, Herbert D. Kleber. American Psychiatric Pres Inc., Washington, DC, pp 315-329, 1994.
2. Lawson G, Peterson JS, Lawson A: Alcoholism and the Family: A Guide to Treatment and Prevention. Rockville, MD, Apsen, 1983.
3. Steinglass P, Bennett L, Wolin SJ, Reis D: The Alcoholic Family. New York, Basic Books, 1987.